

ARCHEOLOGIA POLSKI XLII 1997

ARCHEOLOGIA

P O L S K I

PL ISSN 0003-8180
Indeks prasowy 325945
1-2/97

XLII:1997
Zeszyt 1-2

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

<http://www.rcin.org.pl>

NAJNOWSZE WYDAWNICTWA INSTYTUTU ARCHEOLOGII I ETNOLOGII PAN

- Lech Czerniak, *Wczesny i środkowy okres neolitu na Kujawach. 5400–3650 p.n.e.*, Poznań 1994, ss. 206, ryciny, mapy.
- Wojciech Dzierżuszki, *Kruszce w systemach wartości i wymiany społeczeństwa Polski wczesnośredniowiecznej*, Poznań 1995, ss. 192, ryciny, tabele.
- Marian Głosek, *Późnośredniowieczna broń obuchowa w zbiorach polskich*, Warszawa 1995, ss. 148, tablice.
- Piotr Kaczanowski, *Klasyfikacja grotów broni drzewcowej kultury przeworskiej z okresu rzymskiego*, Kraków 1995, ss. 50+21 tablic.
- Sławomir Kadrow, *Gospodarka i społeczeństwo. Wczesny okres epoki brązu w Małopolsce*, Kraków 1995, ss. 167, wykresy, mapy.
- Janusz Kruk i in., *Osadnictwo i zmiany środowiska naturalnego wyżyn lessowych. Studium archeologiczne i paleogeograficzne nad neolitem w dorzeczu Nidzicy*, Kraków 1996, ss. 139, ryciny, wykresy.
- Anna Kulczycka-Leciejewiczowa, *Osadnictwo neolityczne w Polsce południowo-zachodniej. Próba zarysu organizacji przestrzennej*, Wrocław 1994, ss. 223 + mapy.
- Andrzej Mierziński, *Przemiany osadnicze społeczności kultury łużyckiej na Śląsku*, Wrocław 1994, ss. 193 + zeszyt map.
- Wanda Mossakowska, *Początki fotografii w Warszawie (1839–1863)*, Warszawa 1994, t. I: ss. 343; t. II: 185 fotografii.
- Omnia res mobilia. Polish Studies in Posthumous Inventories of Movable Property in the XVI–XIX Century*, red. J. Kruppé, A. Pośpiech, [w druku].
- Marian Rębkowski, *Średniowieczna ceramika miasta lokacyjnego w Kołobrzegu*, Kołobrzeg 1995, ss. 134, ryciny, tablice.
- Słowiańszczyzna w Europie średniowiecznej*, t. I: *Plemiona i wczesne państwa*, red. S. Moździoch, Wrocław 1996, ss. 276.
- Leszek Słupecki, *Slavonic Pagan Sanctuaries*, Warszawa 1994, ss. 270, ilustracje, mapy.
- Studia i materiały do osadnictwa Wielkopolski wczesnohistorycznej, t. VII, red. W. Hensel, Z. Hilczer-Kurnatowska, A. Łosińska, Poznań–Toruń 1995, ss. 469, ryciny, tabele, mapy.
- Theory & Practice in Archaeological Research, vol. II: Acquisition of Field Data on Multi-Strata Sites*, red. P. Urbańczyk, Warszawa 1995, ss. 484, ryciny.
- Edward Tryjarski, *In confinibus Turcarum. Szkice turkologiczne* [w druku].
- Paweł Valde-Nowak, *Osadnictwo wczesnorolnicze Średniogórza Niemieckiego*, Kraków 1995, ss. 191, tabele.

BIBLIOTEKA ETNOGRAFII POLSKIEJ

[pod redakcją Andrzeja Woźniaka]

- Nr 49. Irena Turnau, *European occupational dress from the 14th to the 18th century*, Warszawa 1994, ss. 202.
- Nr 50. Jolanta Kowalska, *Koło Bogów. Ruch i taniec w mitach i obrzędach*, Warszawa 1995, ss. 182.
- Nr 51. *Konflikty etniczne. Materiały z konferencji zorganizowanej przez Zakład Etnologii IAE PAN w Warszawie, 5–7 grudnia 1994 r.*, red. I. Kabzińska, S. Szynkiewicz, Warszawa 1996, ss. 376.

BIBLIOTHECA ANTIQUA

[pod redakcją Aleksandry Dunin-Wąsowicz]

- Vol. XXII. Maria Nowicka, *Le portrait dans la peinture antique*, Warszawa 1993, ss. 206, ilustracje.

MONUMENTA ARCHAEOLOGICA BARBARICA

[pod redakcją Zenona Woźniaka]

- Tom I, Ryszard Wołagiewicz, *Lubowidz. Ein birituelles Gräberfeld der Wielbark-Kultur aus der Zeit vom Ende des 1. Jhs. v. Chr. bis zum Anfang des 3. Jhs. n. Chr.*, Kraków 1995, ss. 56, 64 tablice.
- Tom II, Jan Jaskanis, *Cecele. Ein Gräberfeld der Wielbark-Kultur in Ostpolen*, Kraków 1996, ss. 118, tablice.

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ARCHEOLOGIA POLSKI

ARCHEOLOGIA POLSKI

TOM XLII

Zeszyt 1-2

1997

P.319

WARSZAWA
1997

nr. 42/1997

ARCHIOLOGIA SODAL

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ARCHEOLOGIA POLSKI

TOM XLII

Zeszyt 1-2

1997

P 319

WARSZAWA
LETTER QUALITY
1997

<http://www.rcin.org.pl>

Akc. 48/97d.

Skład Redakcji Naukowej:

ZBIGNIEW BUKOWSKI (redaktor), MARIA DEKÓWNA (z-ca redaktora),
IZABELA TOMASZEWSKA (sekretarz)

Adres Redakcji:

Instytut Archeologii i Etnologii PAN
00-140 Warszawa, al. Solidarności 105
tel. 620 28 81 do 84, 652 19 60 do 66
wewn. 138, 183

Fot. na wklejce – Stanisław Biniewski

Wydanie publikacji dofinansowane przez Komitet Badań Naukowych

PL ISSN 0003 - 8180

© Copyright by Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Warszawa 1997

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission from the copyright owner.

Skład, korekta i druk:
Zakład Wydawniczy Letter Quality
Warszawa, ul. Bryłowska 35/38, tel. 631 45 18, 631 41 37
Nakład 500+50 egz., objętość 31,5 arkusza wydawn., papier offset 80 g
Druk ukończono w marcu 1997 r.

SPIS TREŚCI

Romuald Schild, <i>Dopiero osiemdziesiąt lat</i>	VII
Only eighty	VIII

STUDIA

Janusz Krzysztof Kozłowski, Elżbieta Sachse-Kozłowska, <i>Wschodnioeuropejskie kultury z ostrzami liściowatymi na przykładzie stanowiska Marianówka na Ukrainie</i>	3
<i>East-European cultures with leaf-points: an example from Marianovka in Ukraine</i>	32
Hanna Więckowska, <i>Uwagi na temat interpretacji kulturowej i chronologicznej niektórych zjawisk w mezolocie krajów nadbałtyckich i Niziny Wschodnioeuropejskiej</i>	37
<i>Remarks on the cultural and chronological interpretation of certain phenomena in the Mesolithic of Baltic countries and the East-European Plain</i>	50
Zdzisław Sochacki, <i>Kwestia pobytu stepowców w Europie południowo-wschodniej w eneolicie oraz ich stosunku do środowiska autochtonicznego</i>	53
<i>Problem des Aufenthalts der Steppenvölker in Südosteuropa im Äneolithikum und ihrer Einstellung zum Autochthonenmilieu</i>	60
Andrzej Niewęglowski, Zdzisław Hensel, <i>Zróżnicowanie i pochodzenie surowca wyrobów „brązowych” w okresach halsztackim i przedrzymskim w Polsce</i>	63 ✓
<i>Differenzierung und Herkunft des Rohstoffs der „Bronze“-Produkte in der Hallstattzeit und der vorrömischen Eisenzeit in Polen</i>	137
Izabela Tomaszewska, <i>Uwagi na temat celtyckiej pochwy miecza z Warszawy-Żerania</i>	141 ✓
<i>Quelques remarques au sujet d'un fourreau d'épée celtique provenant de Varsovie-Żerań</i>	152
Tadeusz Baranowski, <i>Celtycka bransoleta szklana z Jastrzębnik pod Kaliszem</i>	155
<i>A Celtic glass bracelet from Jastrzębniki near Kalisz</i>	159
Helena Zoll-Adamikowa, <i>Wczesnośredniowieczne półziemianki z tzw. korytarzami z grodziska w Stradowie</i>	161
<i>Frühmittelalterliche Grubenhäuser mit Eintrittsrampe aus der Burgwall von Stradów</i>	173

DYSKUSJE I POLEMIKI

Jacek Lech, <i>Małowierni. Spór wokół marksizmu w archeologii polskiej lat 1945–1975</i>	175
<i>Current controversy over Marxism in Polish archaeology in the years 1945–1975</i>	228
Paul M. Barford, <i>Małowiarygodny? Odpowiedź na polemikę Pana Jacka Lecha</i>	233
<i>Hardly credible? Answer to the polemic article of Jacek Lech</i>	247
Andrzej Buko, <i>Od Polan sandomierskich do Rodzin Form ceramiki sandomierskiej (w związku z odpowiedzią T. i H. Rysiewskich)</i>	248
<i>From Sandomierz Polane to the Vessel Shape Families of the Sandomierz (with reference to the comment by T. and H. Rysiewski)</i>	251

RECENZJE

Danuta Minta-Tworzowska, Klasyfikacja w archeologii jako sposób wyrażania wyników badań, hipotez oraz teorii archeologicznych (Jacek Woźny)	253
Hermann Parzinger, Studien zur Chronologie und Kulturgeschichte der Jungstein-, Kupfer- und Frühbronzezeit zwischen Karpaten und Mittleren Taurus (Zbigniew Bukowski)	257
Les campagnes de la France méditerranéenne dans l'Antiquité et le haut Moyen Âge. Études microrégionales (Andrzej Abramowicz)	273
Scientific research in early Chinese glass (Maria Dekówna)	279
I.P. Rusanova, B.A. Timoščuk, Jazyčeskie svjatilišča drevnich slavjan (Wojciech Szymański)	286

STUDIA

"Archeologia Polski" is regularly listed in the International Current Awareness Service: Anthropology. Selected material is indexed in the International Bibliography of Social and Cultural Anthropology.

OD REDAKCJI

„Archeologia Polski” jest wydawnictwem ciągłym, w którym zamieszczane są artykuły zawierające ujęcia ogólne, syntetyzujące omawianych zagadnień. Publikujemy w nim prace z zakresu metodologii i metodyki badań archeologicznych oraz dyscyplin współpracujących z archeologią, a także studia dotyczące problematyki prahistorii oraz wczesnych dziejów ziem polskich na tle europejskim. Każdy zeszyt zawiera również dział polemik i dyskusji oraz recenzje literatury polskiej i obcej, głównie archeologicznej, lecz również prac z zakresu dyscyplin z archeologią współpracujących.

Artykuły i recenzje przekazywane do druku w „Archeologii Polski” prosimy opracowywać według zasad opublikowanych w tomie XXVIII : 1983, z. 1, s. 239 i n. naszego periodyku.

Warunki prenumeraty „Archeologii Polski” na 1997 r.

Instytucje i osoby prawne mogą kierować zamówienia i wpłaty na adres:

**Instytut Archeologii i Etnologii PAN,
al. Solidarności (d. Świerczewskiego) 105, 00-140 Warszawa,
numer konta w PBK S.A. VIII O/Warszawa nr 11101037-4499-2700-1-14
z dopiskiem „Archeologia Polski”.**

Wydawnictwo prześlemy pocztą po otrzymaniu zamówienia i dokonaniu wpłaty (plus porto).

Koszt prenumeraty rocznej wynosi 9,00 zł.

Prenumeratę roczną przyjmują również oddziały kolportażowe RUCH oraz urzędy pocztowe i listonosze.

Przewidywana cena jednego numeru podwójnego poza prenumeratą wyniesie 12,00 zł i może ulec zmianie.

Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę jest o 100% wyższa. W przypadku zlecenia dostawy drogą lotniczą, koszt przesyłki lotniczej w pełni pokrywa prenumerator. Bieżące i wcześniejsze numery można nabyć lub zamówić (przesyłka za zaliczeniem pocztowym) w Bibliotece IAE PAN, al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, a także we Wzorcowni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa.

Subscription orders for „Archeologia Polski” available through the local press distributors or directly from

**Institute of Archaeology and Ethnology
al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, Poland**

The subscription rate is USD 20 plus postage (USD 3) for all non European countries. Payment should be made by International Money Order sent to

**PBK S.A. VIII O/Warszawa nr 11101037-4499-2700-1-14
or by a check payable to Instytut Archeologii i Etnologii PAN
al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, Poland.**

For the exchange write, please, to
Instytut Archeologii i Etnologii PAN – Biblioteka
al. Solidarności 105, PL-00140 Warszawa, Poland

Orders regarding all publications of the Institute of Archaeology and Ethnology should be addressed to the Institute of Archaeology and Ethnology, Polish Academy of Sciences, al. Solidarności 105, PL-00140 Warszawa, Poland, tel/fax 48-22-240100 (Warsaw).

The subscription rates for periodicals are (in USD or equivalent):

Archeologia	30
Archaeologia Polona	25
Archeologia Polski	20
Ethnologia Polona	25
Etnografia Polska	20
Kwartalnik Historii Kultury Materialnej	40 (4 vols)
Polish Archaeological Abstracts	20
Przegląd Archeologiczny	25
Sprawozdania Archeologiczne	25

For all non European countries plus postage (USD 3)

Payment must be made by International Money Order sent to PBK S.A. VIII O/Warszawa, No 11101037-4499-2700-1-14 or by check payable to Instytut Archeologii i Etnologii PAN, al. Solidarności 105, PL-00140 Warszawa, Poland.

141-

WARUNKI PRENUMERATY – „RUCH” S.A.

1. „Archeologia Polski” jest półrocznikiem. Cena prenumeraty krajowej na 1997 r. wynosi 9,00 zł, a cena prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę jest o 100% wyższa od krajowej.
2. Wpłaty na prenumeratę:
 - na teren kraju przyjmują jednostki kolportażowe „RUCH” S.A. właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora:
 - „RUCH” S.A. Oddział Warszawa, 00-958 Warszawa, ul. Towarowa 28. Konto: PBK S.A. XIII Oddział Warszawa 11101053-16551-2700-1-67, zapewniając dostawę pod wskazany adres pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty.
 - na zagranicę – „RUCH” S.A. Oddział Warszawa, 00-958 Warszawa, ul. Towarowa 28. Konto: PBK S.A. XIII Oddział Warszawa 11101053-16551-2700-1-67. Dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.
3. Terminy przyjmowania prenumeraty na kraj i za granicę: do 20.02. – na rok bieżący.
4. Zlecenia na prenumeratę dewizową przyjmowane od osób zamieszkałych za granicą, realizowane są od dowolnego numeru w danym roku kalendarzowym.

Informacji o warunkach prenumeraty i sposobie zamawiania udziela „RUCH” S.A., Oddział Warszawa, 00-958 Warszawa, ul. Towarowa 28, tel. 620-10-39, 620-10-19, 620-12-71 w. 2442, 2366.

NAJNOWSZE WYDAWNICTWA INSTYTUTU ARCHEOLOGII I ETNOLOGII PAN

POLSKIE BADANIA ARCHEOLOGICZNE

[pod redakcją Witolda Hensla i Wojciecha Szymańskiego]

Tom 32, *Sandomierz. Badania 1969–1973*, red. S. Tabaczyński, t. II, Warszawa 1996, ss. 497.

STUDIA I MATERIAŁY Z HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

[pod redakcją Elżbiety Balcerzak]

Tom LXIV, Andrzej Pośpiech, *Pułapka oczywistości. Pośmierne spisy ruchomości szlachty wielkopolskiej z XVII wieku*. Warszawa 1992, ss. 143.

ARCHAEOLOGIA POLONA

Vol. XXXII, Warszawa 1994, ss. 200.

Vol. XXXIII, Warszawa 1995, ss. 590.

ARCHEOLOGIA

Tom XLV, Warszawa 1994 [1995], ss. 133.

Tom XLVI, Warszawa 1995 [1996], ss. 136 + XVI tablic.

ARCHEOLOGIA POLSKI

Tom XXXIX: 1994, z. 1–2, Warszawa 1994, ss. 190.

Tom XL: 1995, z. 1–2, Warszawa 1995, ss. 222.

Tom XLI: 1996, z. 1–2, Warszawa 1996, ss. 216.

Tom XLII: 1997, z. 1–2, Warszawa 1997, ss. X + 306.

ETHNOLOGIA POLONA

Vol. 18, Poznań 1994, ss. 208.

ETNOGRAFIA POLSKA

Tom XXXVIII, z. 1–2, Warszawa 1994, ss. 272.

Tom XXXIX, z. 1–2, Warszawa 1995, ss. 295.

Tom XL, z. 1–2, Warszawa 1996, ss. 384.

FASCICULI ARCHAEOLOGIAE HISTORICAE

Fasc. VII, Łódź 1994, ss. 79.

Fasc. VIII, Łódź 1995, ss. 68.

INVENTARIA ARCHAEOLOGICA. POLOGNE

Fasc. LXVI. *Sépultures de la civilisation de Przeworsk en Couïavie*, par Józef Bednarczyk, Łódź 1994, PL 397-403 [12 feuilles].

KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

Rok XLIII, nr 1, Warszawa 1995, ss. 182.

nr 2, Warszawa 1995, ss. 136.

nr 3, Warszawa 1995, ss. 102.

nr 4, Warszawa 1995, ss. 152.

Rok XLIV, nr 1, Warszawa 1996, ss. 96.

Rok XLIV, nr 2, Warszawa 1996, ss. 138.

Rok XLIV, nr 3, Warszawa 1996, ss. 132.

POLISH ARCHAEOLOGICAL ABSTRACTS

Vol. 20, Poznań 1993, 293 poz. + ss. XI.

PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY

Tom 42, Wrocław 1994, ss. 152.

Tom 43, Wrocław 1995, ss. 195.

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

Tom XLVI, Kraków 1994, ss. 202.

Tom XLVII, Kraków 1995, ss. 327.

K. 16

~~P 319~~
P 319

P349
CZYTELNIA

1-7